

Це дозволить розкрити сутність означеної категорії в рамках позиціонування підприємства як відкритої соціально-економічної системи, що функціонує і розвивається в умовах зовнішнього середовища, яке постійно змінюється.

Інформаційні джерела:

1. Абрютіна, М. С. Анализ финансово-экономической деятельности предприятия : учеб.-практ. пособие / М. С. Абрютіна, А. В. Грачев. – 3-е изд., перераб. и доп. – М. : Дело и Сервис, 2020. – 172 с.
2. Бланк, И. А. Финансовый менеджмент: учебный курс / И. А. Бланк. – 2-е изд., перераб. и доп. – Киев : Эльга, 2019. – 656 с.
4. Ковалев, В. В. Финансовый менеджмент. Теория и практика / В. В. Ковалев. – 3-е изд., перераб. и доп.– М. : Проспект, 2017. – 260 с.
5. Крейнина, М. Н. Финансовая устойчивость предприятия: оценка и принятие решений [Электронный ресурс] / М. Н. Крейнина // Финансовый менеджмент. – 2021. – № 2. – Режим доступа : <http://www.finman.ru/articles>.
6. Кучерова, Е. Н. Современный подход к устойчивому развитию предприятия / Е. Н. Кучерова // Вестник ОГУ. – 2017. – № 9. – С. 76–81.

УДК 336.662

ТЕРНИСТИЙ ШЛЯХ М&А В УКРАЇНІ

Топоровська В.В., здоб. вищ. осв. ОС «магістр»
Науковий керівник – канд. екон. наук, доц. **М.О. Нежива**
Державний торговельно-економічний університет

Інтерес до злиття та поглинання (М&А) на території України почав виникати ще в далекому 2006 році, що спричинило зняття законодавчих обмежень для міжнародних суб'єктів господарювання саме в цьому фінансовому секторі. Однією із ключових особливостей українського ринку такої економічної діяльності стало активне використання процедури Takeover (купівля однієї компанії іншою), яка в свою чергу мала місце бути в 98% угод. Через відсутність прозорих правил діяльності відбулося укорінення цього виду активності серед інвесторів.

Щодо активності розвитку в Україні сегменту злиття та поглинання, то з початку свого існування і до 2008 року сумарна вартість таких процедур сягнула рівня 14,9 – 15,5 млрд доларів США. Всі світові експерти називали дане явище ніщо інше як «динамічний розвиток» на теренах Східної Європи. Провідну роль у даному питанні

займав банківський сектор, який за рахунок розквіту вертикальних багатопрофільних компаній активно скуповував активи не тільки матеріального, а й нематеріального типу [1].

Але активність даного питання не довго було на піку своєї популярності, вже у 3 кварталі 2008 року, під час світової кризи, кількість угод стрімко впала до 3,5 млрд доларів, а щодо сегментів, в які було проінвестовано, почали видозмінюватися не лише за структурними, але й за галузевими ознаками. Після 2008 року, саме після світової кризи, основним гравцем ринку стали міжнародні компанії, саме їхня кількість угод сягнула до 72%, у 2011 році сума сягнула показника 7,7 млрд доларів США.

Щодо України то в 2011 році сума М&А угод складала 3,07 мільярди доларів США, в той момент як середня вартість бізнес-активів зменшилася утричі. Щодо причин такого явища, то аудитори відзначають як ключову проблему, то це несумісність заявленої та фактичної вартості власності компаній в угодах. У період з 2011 по 2012 роки відбувалося наступне: 2/3 угод були направленні на збут власності, а інша частина – на повноцінну зміну власників. Причиною такої ситуації є високий відсоток зношення та застарілості ресурсів, а також серйозне відставання від сучасних новинок. З 2012 по 2017 роки ніяких особливих і колосальних змін щодо угод М&А не відбувалося. А от у 2018 році кількість угод стрімко збільшилася майже у 2,5 рази.

Відповідно до даних які оприлюднила база даних М&А Ukraine, у 2019 році обсяг угод злиття і поглинання зріс на 30%. Значну кількість угод зайняв банківський сектор з 25 угод, 12 займали покупці резиденти України. Також значну кількість зайняла ніша будівництва та нерухомості з 9 укладених угод в 2019 році, 6 з яких належали вітчизняним інвесторам. Саме в 2019 році загальний обсяг всіх угод М&А на українському ринку перебував у межах 1 мільярду доларів США. Але були і проблеми у 2019 році, всім відомий COVID-19, багато аналітиків прогнозували падіння даної ніші. Але з точки зору кількості угод ринок продемонстрував більшу стійкість, оскільки інвестори продовжували фінансувати менші за вартістю угоди.

У 2020 році було укладено 54 угоди, що виявилось найвищим показником з 2014 – 2017 роки, але все-таки не перевищило показника 2019 року (87 угод). Самою найбільшою угодою на території України, у 2020 році, трапилася покупка у держави готелю «Дніпро» компанією Smartland, публічно оголошена вартість – 36 мільйонів Євро. На українському ринку М&А в складний доволі період (2019 – 2020 роки) значну перевагу набрав сектор телекомунікацій, медіа та технологій він зайняв 21 % кількості угод та 58 % загальної вартості всіх угод [2].

Незважаючи на складний 2022 рік, не дивлячись на всі геополітичні та фінансові труднощі, сектор злиття та поглинання продовжує свою активну діяльність. Звичайно що фінансові умови протягом 9 місяців 2022 року м'яко кажучи різко погіршилися, але все ж деякі інвестори бачать навіть у такий складний час гарні можливості для операцій M&A. Аналітики дають прогноз на те, що очікується колосальна конкуренція за технологіями, а в пріоритеті інвесторів буде ESG. Переважна кількість укладених M&A-угод у 2023 році буде технологічною, так як компанії орієнтуються на поточній ринковій невизначеності та мають в планах довгострокове зростання.

Таким чином, бачимо що M&A-угоди мають досить тернистий шлях, але не втрачають своєї актуальності, і по прогнозам багатьох міжнародних аналітиків наберуть колосальних оборотів.

Інформаційні джерела:

1. Кравчук В. Особливості процесу злиття та поглинання у міжнародному бізнесі. *Молодий вчений*. 2020. Вип. 10 (86). С. 37-42.

2. Дослідження TW Quarterly Deal Performance Monitor. URL: <https://forinsurer.com/news/22/10/11/41890>

УДК 330.4:330.48

ФІНАНСОВІ РИЗИКИ ТА ЇХ СТРАХУВАННЯ

Фенченко М.В., здоб. вищ. осв. ОС «магістр»

Науковий керівник – канд. екон. наук, доц. **Г.Г. Лисак**

Державний біотехнологічний університет

Сучасні умови господарювання обумовлюють самостійність більшості суб'єктів господарювання. Це означає не лише можливість визначати свою виробничу та фінансову політику, а й одночасно нести відповідальність за ризик збитків та банкрутства.

Ризик та небезпека втрат притаманні будь-якій економічній діяльності. Проведене дослідження основ теорії ризику виявило два основні підходи до розкриття сутності поняття "ризик". Відповідно до першого підходу, ризик пояснюється з позиції фінансових результатів комерційної діяльності. Ризик – сприймається як можливість втрат у разі настання деяких небажаних подій. Іншими словами – це величина можливого збитку. Прихильники другого підходу пропонують вимірювати ризик за допомогою інструментів теорії ймовірностей, спираючись на математичний понятійний апарат. В такому разі ризик